

Втілення принципу прозорості ДБР безпосередньо пов'язане з антикорупційними напрямами реформування законодавства. Введення механізмів прозорості та їх реальне забезпечення в діяльності органів Державного бюро розслідувань є однією з форм протидії корупції.

Отже, дослідивши питання забезпечення прозорості у діяльності ДБР, можемо зробити такі висновки: прозорість у діяльності органів ДБР покликана забезпечити реальну доступність інформації для населення про прийняті ними рішення, а також визначати напрями їх поточної діяльності; прозорість діяльності ДБР носить функціональний характер, який спрямований на сприяння оптимізації регулятивних процесів в країні; завдання забезпечення прозорості діяльності ДБР є одним із антикорупційних напрямів реформування законодавства.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Деменчук Марина Олександрівна*.

Куза О. С.

студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРШІ ПІДСУМКИ РОБОТИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Восени 2018 року правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до своєї компетенції почало здійснювати Державне бюро розслідувань. Теоретики і практики по-різному оцінює роботу ДБР: одні не вірять у ефективність розслідування проваджень, які раніше були віднесені до підслідності прокуратури, інші взагалі не бачать сенсу у створенні ДБР як самостійного органу. Проте сенс і так зрозумілий — зосередження функції досудового розслідування та нагляду в одному органі — прокуратурі — впливало на об'єктивність цих дій і суперечило міжнародним стандартам права. Тим більше, у перехідних положеннях Конституції України при її прийнятті, було вказано, що прокуратура продовжує виконувати функцію нагляду та функцію попереднього слідства до сформування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування (Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>

laws/show/254к/96-вр/ed19960628). І ось, через 19 років приймається Закон України «Про Державне бюро розслідування», яким і створюється даний орган.

Відповідно до профільного закону, директор Державного бюро розслідувань подає щороку до 1 квітня письмовий звіт Президенту України, Верховній Раді України та Кабміну про діяльність за минулий рік. І, що важливо, він надається Раді громадського контролю, яка має надати свій висновок стосовно нього (Крапивін Є. Як оцінити роботу Державного бюро розслідувань? Про Звіт за 2018-й [Електронний ресурс] / Євген Крапивін. — Режим доступу: <https://tpr.org.ua/news/yak-otsinyty-robotu-derzhavnoho-byuro-rozsliduvan-pro-zvit-za-2018-j-evhen-krapivin/>).

На офіційному сайті Державного бюро розслідувань у відкритому доступі є два Звіти про діяльність органу.

Фактично можна говорити про 5794 кримінальні провадження, 610 повідомлень про підозру, а також 499 обвинувальних акти та 11 угод про визнання винуватості. Тут варто сказати, що майже всі вони (94 %) стосуються військових злочинів, тобто проти порядку несення військової служби. З усього масиву скерованих до суду справ лише 28 стосуються органів правопорядку (19 — Нацполіція; 5 — прикордонники, 2 — Нацгвардія; 1 — ДСНС; 1 — ДФС). У справах ДБР суд ухвалив 14 обвинувальні вироки, які уже набрали законної сили.

Ефективність від роботи ДБР оцінюється і у відшкодуванні збитків, які були завдані злочинами. Зокрема, за провадженнями слідчих Миколаївського територіального управління відшкодовано 781 тис. гривень збитків. За провадженнями слідчих Мелітопольського територіального управління відшкодовано 444 тисячі грн. збитків (Мамченко Н. Перший звіт про роботу Державного бюро розслідувань: чого вдалося досягти ДБР [Електронний ресурс] / Наталія Мамченко, Сергій Студенников. — Режим доступу до ресурсу: https://sud.ua/ru/news/publication/138468-pershiy-zvit-pro-robotu-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-chogo-vdalosya-dosyagti-dbr-dokument)).

Позитивною тенденцією можна вважати ухвалення Верховною Радою України у другому читанні та в цілому законопроекту № 5395-д щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань. Прийняття законопроекту розблокує створення власних оперативних підрозділів ДБР, до переліку посад ДБР внесена посада оперуповноваженого. Тепер, до повноважень Бюро додається здійснення на підставах і в порядку, встановлених законом, гласних та негласних оперативно-розшукових дій, оперативно-розшукової діяльності, слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

У Стратегічній програмі діяльності ДБР передбачено певні етапи її реалізації:

1. Установчий (до вересня 2018 р.): від призначення на посади директора та заступників директора бюро до початку перших розслідувань;

2. Початковий (вересень 2018 р. — початок 2019 р.): від перших розслідувань до перших проваджень, скерованих до суду;

3. Нарощування потужності (початок 2019 р. — початок 2020 р.): від перших справ у суді до отримання вироків суду у провадженнях бюро;

4. Досягнення стабільної ефективності (2020–2022 рр.): бюро ефективно працює і регулярно спрямовує до суду провадження щодо злочинів, вчинених високопосадовцями. Має репутацію як орган, що забезпечує невідворотність покарання для високопосадовців, які вчинили злочин (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань 2017–2022 [Електронний ресурс] // Урядовий портал. — Режим доступу: <https://goo.gl/7np2a1>).

На сьогодні Державне бюро розслідувань перебуває на етапі нарощування своєї потужності, проте вже з перших результатів його діяльності можна зробити висновок про поступове досягнення тих завдань, котрі ставились при створенні Державного бюро розслідувань.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Храпенко Олена Олегівна*.

Кулинич В. М.

студентка 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ІНШИМИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Згідно із Законом України «Про Державне бюро розслідувань», ДБР є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Також передбачено, що до повноважень ДБР належатиме розслідування злочинів, скоєних працівниками правоохоронних органів, службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, суддями, службовими особами Національного антикорупційного бюро України, а також військових злочинів (Про Державне бюро роз-